

Kunstenaar	Meester van Paulus en Barnabas
Titel	<i>De Zondeval</i>
Jaar	1540-1550
Materiaal	Olieverf op paneel
Afmetingen	200 x 168 cm
Verworven	2005, met steun van de Vereniging Rembrandt
Inventarisnummer	1005427

Beschrijving

De Zondeval is een indrukwekkend groot schilderij. Beeldbepalend zijn de naakte lichamen van Adam en Eva bij de Boom der Wijsheid. Onder het toezien oog van een duivelse slang in een tak, staat Adam op het punt de verboden vrucht aan te nemen die Eva hem toereikt. Beide naakten maken een kalme indruk, niet wetend dat zij spoedig uit het Paradijs zullen worden verdreven.

Het Hof van Eden is op karakteristieke wijze afgebeeld als een fabelachtig natuurlandschap met groene heuvels, verschillende boom- en diersoorten die vreedzaam naast

elkaar bestaan. Te zien zijn onder meer een aap, hert, eland, zwaan en verschillende vogels. In tegenstelling tot deze dieren, ogen de slang en de leeuw op het tweede plan vrij ongewoon. Vermoedelijk had de schilder deze dieren nog nooit in het echt gezien. Tevens is er tussen de bomen een eenhoorn geschilderd.

Behalve de levensgrote naakten op de voorgrond, zijn er verspreid in het werk meer personen afgebeeld. De linkerzijde van het werk toont een doorkijk naar de verre omgeving en blauwe lucht met witte schapenwolken.

Betekenis

De Zondeval toont het idyllische Hof van Eden met verschillende scènes uit het scheppingsverhaal. De personen op het doek zijn steeds Adam en Eva. De andere drie fragmenten uit de Genesis zijn verspreid in het landschap weergegeven, wat het werk een verhalend karakter geeft. Aan de rechterzijde is te zien hoe God Eva creëert uit de rib van Adam. Ongeveer in het midden vertelt God hen dat zij het fruit van alle bomen mogen eten, behalve dat van de Boom der Wijsheid. Als gevolg van hun zonde worden zij aan de linkerzijde uit het Paradijs verdreven door aartsengel Gabriël met zijn vlammeende zwaard. Tevens is dit het moment waarop Adam en Eva in de vijver met hun eigen naaktheid worden geconfronteerd en zich gaan schamen.

Verschillende figuren zoals Eva en het hertje heeft de schilder gemaakt naar voorbeeld van de bekende Duitse renaissanceschilder en prentmaker Albrecht Dürer (1471-1528). Diens karakteristieke ronde vormen, nauwkeurige details en centrale perspectief zijn duidelijk aanwezig in het werk. De twee naakten hebben een vlezig lichaam en ook de bomen hebben vrij ronde contouren waardoor zij een sprookjesachtige indruk maken. *De Zondeval* heeft een bijzondere dieptewerking door de grote afbeeldingen op de voorgrond en de steeds kleiner wordende afbeeldingen in de verte.

Biografie

Het schilderij is toegeschreven aan de anonieme Meester van Paulus en Barnabas. Deze noodnaam is afgeleid van een schilderij met de voorstelling van *Paulus en Barnabas te Lystra* dat zich in het Szépművészeti Múzeum te Boedapest bevindt. De kunstenaar is in de periode 1530-1550 werkzaam geweest in Antwerpen en was actief in het atelier van Jan Sanders van Hemessen (1500-1556), in wiens werk hij achtergrondtaferelen en kleine figuren aanbracht.

De werkwijze van deze anoniemus wordt door kunsthistorici in verband gebracht met

verschillende kunstenaars, waaronder Pieter Aertsen (1507/08-1559), Jan Gossaert (ca. 1478-1532), Jan Swart en Jan Mandijn (ca. 1500-1559). Het bewijs om de Meester van Paulus en Barnabas te identificeren, blijft echter te mager. Uit een recente infraroodreflectografie bleek dat de compositie van *De Zondeval* is voorbereid in een uitvoerige ondertekening (vermoedelijk in zwart krijt) en zich nog in een verbazingwekkend goede conditie bevindt.